

Vraag 43 Wat zijn de sacramenten?

programma:

- intro
- filmintro kijken
- verwerking
- gebed

De sacramenten die door God ons gegeven zijn en door Christus ingesteld, namelijk de doop en het avondmaal, zijn zichtbare tekenen en zegels dat we samen, als een gemeenschap van geloof, verbonden zijn door zijn dood en opstanding. Door ons gebruik ervan verklaart en verzegelt de Heilige Geest de beloften van het evangelie aan ons.

Romeinen 6: 4

We zijn door de doop in zijn dood met hem begraven om, zoals Christus door de macht van de Vader uit de dood is opgewekt, een nieuw leven te leiden.

1. Intro

Iedereen formuleert voor zichzelf antwoord op de volgende vraag: Denk doop en avondmaal eens weg uit de kerkelijke praktijk. Wat zou je missen?

Iedereen formuleert kort zijn antwoord. Eventueel kun je de antwoorden nog kort bespreken.

2. Filmintro

Filmpje met ondertiteling:

<http://www.newcitycatechismus.nl/index.php/lijt-overzicht/43?view=vraagantwoordtoevoegen>

(op de website was bij vraag 43 het filmpje van vraag 44 opgenomen. Als dat nog niet veranderd is, dan is het juiste filmpje te vinden via: <https://www.youtube.com/watch?v=6GqkYdEC0xk>)

Bekijk het filmpje. Daarna is er kort gelegenheid voor hen die iets willen noemen uit het filmpje dat hem of haar geraakt heeft.

3. Verwerking

a. Bijbelstudie Jozua 5: 2-12

Na binnenkomst in het beloofde land (Jozua 3-4) is het eerste wat gebeurt: de besnijdenis en de viering van het Pesachfeest.

Lees samen dit gedeelte. Neem daarna 3 minuten stilte. In die tijd herleest ieder het gedeelte en formuleert één vraag of leerpunt.

Bespreek de vragen en leerpunten één voor één.

Eventueel kun je daarna het gedeelte nog verder bespreken aan de hand van de volgende vragen:

- Wat kun je leren van het feit dat ze onbesneden het beloofde land binnenkwamen?
- Besnijdenis maakte alle weerbare mannen een paar dagen weerloos, en dat vlak voor de muren van Jericho. Welke les zit daarin voor vandaag?

- Kun je de lijn besnijdenis → doop trekken? Wat is hetzelfde, waar zit het verschil?
- Kun je de lijn pesach → avondmaal trekken? Wat is hetzelfde, waar zit het verschil?

b. Wat doen de sacramenten?

In de tijd van de Reformatie is er juist rond de betekenis van de sacramenten een discussie gevoerd. Daarbij had je drie stromingen: Rooms katholiek, Dopers en Reformatorisch/Gereformeerd.

Verdeel de groep in drieën. Elk groepje bestudeerd één van de hieronder aangegeven stromingen, en probeert daarbij vooral de positieve kanten te benoemen, en eventueel met bijbelse gegevens te onderbouwen.

Daarna presenteert elk groepje zijn bevindingen, en volgt een bespreking.

Rooms-katholiek	Dopers	Reformatorisch
<p>Jezus deelt zijn genade uit via de kerk. Wie de sacramenten van de kerk ontvangt, ontvangt daarmee de genade van Christus (ex opere operato). Zo is de RK-leer dat de dopeling door de doop de genade ontvangt en ingelijfd wordt in de gemeente. Dreigt een net geboren kind te sterven dan moet het onmiddellijk gedoopt en mag iedereen dopen; een ongedoopt kind mocht niet in gewijde grond begraven worden.</p> <p>In elke RK dienst wordt de mis bedient, dat is belangrijker dan de preek.</p>	<p>Bij de dopersen is de mens en zijn geloofsbeslissing centraal komen te staan. Daarmee zetten ze zich af tegen het automatisme en de uiterlijkheid van de Roomse eredienst.</p> <p>Uiteindelijk gaat het om de doop met de Geest. De uiterlijke sacramenten zijn daaraan ondergeschikt.</p> <p>In doop en avondmaal is het de gelovige die door deelname zich bepaalt bij wat Jezus voor hem of haar gedaan heeft. Alleen om die reden al is de kinderdoop ondenkbaar.</p>	<p>Het woord met daarin Gods beloften staat centraal. De sacramenten zijn 'tekens' die verwijzen naar wat God voor ons heeft gedaan. Maar het zijn ook 'zegel', garanties, dat God ook werkelijk doet wat Hij aan jou belooft.</p> <p>Niet wat jij doet, maar wat Hij voor jou gedaan heeft staat centraal. De sacramenten versterken je in die zekerheid. Maar dat is geen automatisme. Dat is het werk van de Geest. Hij gebruikt daarbij het geloof: zo eigen je je toe wat je in Christus hebt gekregen.</p>
<p>Je ziet het aan een RK-kerkgebouw: het altaar staat centraal. De preekstoel niet. De zeven sacramenten omspannen het hele leven.</p>	<p>Niet het altaar staat centraal, ook niet de preekstoel, maar de samengekomen gelovigen. Sacramenten zijn een expressie van hun geloof.</p>	<p>In een Gereformeerd kerkgebouw staat de preekstoel centraal. Het draait om de prediking van Gods beloften. De sacramenten versterken het geloof.</p>
<p>Bijbelteksten die een rol spelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Handelingen 22: 16 * 1 Korintiërs 10: 16 * 1 Petrus 3: 21 	<p>Bijbelteksten die een rol spelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Lukas 3: 16 * Handelingen 10: 47 * 1 Korintiërs 11: 23-26 	<p>Bijbelteksten die een rol spelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Romeinen 10 : 17 * Handelingen 2: 38-39

c. Gesprekspunten

- De krijgseed van een Romeinse soldaat werd 'sacramentum' genoemd. In hoeverre kun je de doop vergelijken met zo'n krijgseed?
- De één zegt: in het sacrament schenkt God de genade of je je dat nu bewust bent of niet. De ander zegt: in het sacrament bepaalt de gelovige zich bij wat God voor hem of haar deed. Welke uitspraak spreekt je het meest aan? Waarom? Hoe zou jij het formuleren?
- Er is de laatste tijd in de Gereformeerde Kerken veel meer aandacht voor symboliek en rituelen. Hoe kijk je daar tegen aan? Welk effect heeft dat op de plek die de sacramenten krijgen in de dienst?
- Is de huwelijksluiting een sacrament? En ziekenzalving?
- In hoeverre zijn de sacramenten 'boundary markers'? Met andere woorden: zijn doop en avondmaal ook manieren om uit te drukken dat je niet bij de ongelovige wereld, maar bij de kerk van Jezus hoort?
- Bij de sacramenten wordt onze lichamelijke ingeschakeld. Doen we dat genoeg in de kerkdiensten: laten zien dat ook heel ons lichaam erbij betrokken is? Wat zou anders kunnen?

4. Gebed

(suggesties voor gebedsvormen)

a. De sacramenten leren je dat geloof ook lichamelijk beleefd mag worden. Kies voor het gebed eens een vorm waarin dat extra benadrukt wordt:

- knielend voor de stoel waar je op zit
- staande in een kring waarbij je elkaar een hand geeft, of de hand op elkaars schouder legt.
- met de handen open en de handpalmen naar boven
- een gebedswandeling waarbij je bidt voor de mensen en dingen die je ziet en tegenkomt

b. Vorm twee of drietallen. Vertel elkaar de zaken waar je voor gebeden wilt hebben. Bidt nu voor elkaar.

Achtergrondmateriaal

(bedoeld voor degene die de avond voorbereidt, en voor wie zich er wat extra in willen verdiepen)

- Zie verder: <http://www.newcitycatechismus.nl/index.php/lijt-overzicht/43?view=vraagantwoordtoevoegen>
- Lees ook zondag 25 van de Heidelbergse Catechismus
- Wat zijn 'sacramenten'?

Het woord 'sacramenten' zoals wij dat gebruiken vindt je niet in de Bijbel. Maar de Bijbel spreekt wel van de doop en de maaltijd van de Heer (avondmaal) als de twee centrale gebruiken die Christus aan zijn gemeente gaf. Aangezien doop en maaltijd van de Heer een heel aantal zaken gemeenschappelijk hebben is het makkelijk om een woord te hebben dat beiden insluit. Via de latijnse vertaling van de Bijbel kwam het woord 'sacramentum' daarvoor in gebruik.

Wat hebben doop en maaltijd van de Heer dan gemeenschappelijk:

a. zichtbaar

We moeten niet vergeten dat de essentiële zaken van ons geloof niet zichtbaar zijn. De Bijbel is Gods Woord, het boek van zijn beloften. En Gods band met zijn volk is niet gebaseerd op zichtbare zaken, maar op onzichtbare beloften. Denk aan wat Jezus tegen Thomas zei: "Zalig, wie niet zien, en toch geloven (Johannes 20:24-29). Dezelfde lijn zien we bij Paulus in Romeinen 10:17: "Zo is dan het

geloven uit het horen, en het horen door het Woord van Christus”

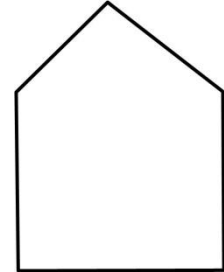
Toch valt er voor de gelovige ook wat te zien. In de tijd van het Oude Testament was er een heiligdom vol symboliek (zie b.v. Exodus 37-40), en ook de offers die dagelijks gebracht werden waren zichtbare tekenen van verzoening.

In het Nieuwe Testament heeft Jezus ons ook enkele zichtbare zaken gegeven naast de prediking van het Woord: doop en de maaltijd van de Heer (ook wel Heilig avondmaal of Eucharistie genoemd). We moeten God geloven op zijn Woord, maar toch gaf hij ons de sacramenten erbij om ons geloof te ondersteunen.

b. teken

Het tekeningetje hiernaast bestaat uit 5 simpele lijntjes. Toch zeggen we: het is een huis. Op die manier is ook het sacrament een teken(ing). Een teken dat ons ergens op wijst, dat verwijst naar wat Jezus voor ons gedaan heeft.

Zo zijn de sacramenten als het ware een plaatje bij de beloften van het evangelie, bij het werk van Christus. Wie Gods Woord niet kent zal niets van dat plaatje begrijpen, maar voor wie de beloften wel kent is het zo helder als glas.

c. garantie

Als een koning vroeger zijn zegel op een document afdruckte, dan garandeerde dat zegel dat dat document van de Koning was, en dat hij garant stond voor de inhoud. Vandaag de dag heeft een handtekening of een DigiD een dergelijke functie.

Je kunt de sacramenten vergelijken met zo'n verzegeld of ondertekend document. Voor wie het sacrament in geloof gebruikt is het een garantie van de Heilige Geest, dat God ons de werkelijkheid die in het sacrament verbeeld wordt zal geven. Die garantie is zo zeker dat de Bijbel soms praat over de sacramenten alsof die je zelf één maken met Christus en je geven wat Hij beloofd heeft. Zo lezen we in Handelingen 22:16: "Laat je dopen en je zonden afwassen", en in zijn eerste brief aan de Korintiërs vraagt Paulus: "Is niet de beker der dankzegging, waarover wij de dankzegging uitspreken de gemeenschap met het bloed van Christus?".

d. door Christus ingesteld

In de kerken van de Reformatie spreken we maar van twee sacramenten, en wel de twee die Jezus zelf voor zijn kerk heeft ingesteld: de doop en het avondmaal.